

2.3.5 Αξιολόγηση των στρατηγικών κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ της ΠΔΕ της θεματικής ενότητας: χωροταξική οργάνωση της περιφέρειας – ανάπτυξη και διοικητική διάρθρωση

Οι ειδικότερες κατευθύνσεις του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ σε ό,τι αφορά την **διοικητική ανασυγκρότηση της ΠΔΕ** και τη δημιουργία βιώσιμων διοικητικών ενότητων είναι:

- Η εκτατική διεύρυνση των ορίων της ΠΔΕ στο πλαίσιο των χωρικών μετασχηματισμών που θα προκύψουν από την επιρροή των μεγάλων έργων υποδομής και των πρόσθετων διαπεριφερειακών οδικών συνδέσεων με άλλες περιφέρειες, ως κεντροβαρική περιφέρεια – πύλη του δυτικού αναπτύγματος της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις χωροταξικές σχέσεις και εξαρτήσεις που έχει ή μπορεί να αναπτύξει παραπέρα με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα, με την οποία έχει ομοιογενή χωροταξικά χαρακτηριστικά.
- Η δημιουργία διοικητικών ενότητων διαδημοτικής συνεργασίας σε ενδονομαρχιακό επίπεδο, με προώθηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης σε εταιρική βάση στις λειτουργικές ανθρωπογεωγραφικές ενότητες της υπαίθρου, που σχηματίζονται στις περιοχές επιρροής ορισμένων κέντρων 3^{ου} οικιστικού επιπέδου, ως ευρύτερες διοικητικές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και συνεργασίας.

Οι πιο πάνω κατευθύνσεις συνθέτουν μια στρατηγική που βασίζεται σε ένα πολυκεντρικό σύστημα των οικισμών της περιφέρειας με έμφαση και οικιστικούς πυρήνες τα κέντρα 3^{ου} επιπέδου (της παλιάς ιεράρχησης των 5 οικιστικών επιπέδων) και στη προοπτική χωροταξικών σχέσεων των ευρύτερων περιοχών επιρροής των μεγάλων έργων υποδομής, τόσο μεταξύ τους όσο και με άλλες περιφέρειες και κυρίως με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα. Η στρατηγική αυτή συγκλίνει με την πολιτική της ΕΕ για την εδαφική συνοχή (βλέπε Κεφ. Α.1.1.α.2-3), που προωθεί την ενίσχυση της προσπάθειας για μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Το ΓΠΧΣΑΑ (βλέπε Κεφ. Α.1.1.α.1) θέτει ως στόχο τη γεωγραφική ανασυγκρότηση της χώρας με σκοπό τη **δημιουργία βιώσιμων διοικητικών και αναπτυξιακών ενότητων σε διαπεριφερειακό επίπεδο**, με βάση: την αναγνώριση λειτουργικών χωρικών ενότητων εξαρτημένων από σημαντικά περιφερειακά κέντρα με δυνατότητες δικτύωσης και στο διεθνή χώρο, την ενίσχυση της αποκέντρωσης της διοικητικής λειτουργίας και τη στήριξη της ανάπτυξης της υπαίθρου στο επίπεδο της χωρικής ενότητας, την έμφαση στις ιδιαιτερότητες των περιοχών και τη **διαμόρφωση ισχυρότερων Ο.Τ.Α., με μείωση του αριθμού τους μέσα από την ενοποίηση γειτονικών πρώην καποδιστριακών δήμων.**

Επιπλέον, με βάση το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, το όραμα για την ΠΔΕ είναι: «Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αιφορική ανασυγκρότηση της ΠΔΕ εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον» και περιλαμβάνει στις κατευθυντήριες γραμμές του την αντιμετώπιση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, με βελτίωση των σχέσεών της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς και με διαφάνεια σε όλους τους τομείς της διοίκησης. Οι κατευθύνσεις αυτές έρχονται σε σύγκλιση με την αναδιοργάνωση της διοικητικής διάρθρωσης της ΠΔΕ, όπως προκύπτει με την εφαρμογή της νέας αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης με το νόμο 3852/2010 «Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/2010) (βλέπε Κεφ. Α.1.1.α.6-3.2). Με την εφαρμογή της πολιτικής αυτής δημιουργήθηκαν οι νέοι δήμοι (καλλικράτειοι) και οι νέες περιφέρειες κρατικές (αποκεντρωμένες διοικήσεις) και αυτοδιοικητικές (περιφέρειες), με στόχο την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, την άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων, καθώς και την προώθηση της διαπεριφερειακής, διαβαθμηδικής και διαδημοτικής συνεργασίας.

Με βάση τα παραπάνω διαπιστώνεται σχετική συνάφεια των συγκεκριμένων κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ με τις αντίστοιχες κατευθύνσεις και προτάσεις της Εδαφικής Ατζέντας 2020, του ΓΠΧΣΑΑ και του ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση», με τον «Καλλικράτη» να αποτελεί εμμέσως μια αφετηρία για τη σταδιακή εφαρμογή αυτών των κατευθύνσεων. Σημειώνεται, ωστόσο ότι υπάρχουν ορισμένες μικρές διαφορές στις αυτοδιοικητικές εδαφικές εκτάσεις των καλλικράτειων δήμων σε σχέση με τις προτεινόμενες ενότητες διαδημοτικής συνεργασίας του ΠΠΧΣΑΑ.

Διαπιστώσεις και αξιολογήσεις:

α) Γενικά στο σύνολο της χώρας τα κριτήρια της χωρικής διάρθρωσης των 13 περιφερειών επικεντρώθηκαν στην ανάγκη προσαρμογής στις σχετικά μικρές, από χωρική άποψη, «ιστορικές» περιφέρειες του Ελληνικού χώρου με καθιερωμένη ιστορικά και γεωγραφικά ονομασία (π.χ. Ήπειρος, Θεσσαλία, Κρήτη). Η μόνη περιφέρεια που δεν καλύπτει τα παραπάνω κριτήρια είναι ίσως η ΠΔΕ, η οποία εκτείνεται σε δύο περιοχές με διαφορετικό ιστορικό και γεωγραφικό υπόβαθρο (ΒΔ Πελοπόννησος και Δυτική Στερεά Ελλάδα). Κατά συνέπεια αποτελεί την περιφέρεια με το χαμηλότερο βαθμό “συνείδησης της ταυτότητάς της” από τους ίδιους τους κατοίκους καταρχήν και στο σύνολο του Ελλαδικού χώρου κατά δεύτερον. Ο λόγος είναι ότι δεν έχουν εξαλειφθεί πλήρως οι παλιότερες διαφορές και αντιθέσεις (ιστορικές, ανθρωπογεωγραφικές κλπ) μεταξύ των ΠΕ και κυρίως της ΠΕ Αιτ/νίας με αυτών της Αχαΐας. Χρειάζεται να υπάρξει συστηματική πολύχρονη προσπάθεια συνεργασιών μεταξύ των ΠΕ τώρα που το έδαφος είναι πιο πρόσφορο με την λειτουργία της αυτοδιοικητικής περιφέρειας. Ακόμη και η υλοποίηση των εθνικών αξόνων και της αναπτυξιακής πολιτικής (με έργα υποδομών κλπ), με την παράλληλη λειτουργία και συμβολή της

αυτοδιοικητικής περιφέρειας και τις νέες διαμορφούμενες συνθήκες, αναμένεται να συμβάλει στην άμβλυνσή τους.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν και επιπλέον για την εκπλήρωση της επιτακτικής ανάγκης **σταδιακής ανάπτυξης της εξωστρέφειας της ΠΔΕ** είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων και συνεργασιών με τις γειτονικές περιφέρειες και την λειτουργικότερη σύνδεσή τους.

α) Είναι σαφές ότι ενισχύεται η αυτοδιοίκηση και ειδικότερα ο β΄ βαθμός, με τη δημιουργία των αυτοδιοικητικών περιφερειών, με την απόδοση πρόσθετων αρμοδιοτήτων και την εδαφική τους μεγέθυνση, σε σχέση με τις πρώην νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Πλέον, οι περιφέρειες συνιστούν νέες αναπτυξιακές, οικονομικές και χωρικές ολοκληρωμένες οντότητες. Οι πρόσθετες αρμοδιότητες αλλά και πόροι αναφέρονται στους τομείς ενέργειας, μεταφορών-επικοινωνιών, έργων, χωροταξίας, πολιτικής προστασίας και διοίκησης και οικονομικών υπηρεσιών. Στα νέα αυτοδιοικητικά πλαίσια, εμμέσως, ενισχύονται και οι επί μέρους συνεργασίες μεταξύ γειτονικών ΠΕ που ανήκουν σε όμορες περιφέρειες. Σε αυτό το πλαίσιο **ανοίγονται νέες προοπτικές για ανάπτυξη χωρικών και αναπτυξιακών σχέσεων και εξαρτήσεων με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα**, αλλά και ορισμένα από τα γειτονικά νησιά του Ιονίου οι οποίες μέχρι τώρα δεν έχουν αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό.

β) Η ενίσχυση των νέων καλλικράτειων δήμων με αυξημένες αρμοδιότητες, σε σχέση με τους καποδιστριακούς, στους τομείς περιβάλλον, ποιότητα ζωής-εύρυθμης λειτουργίας πόλεων, υγείας-τρόνωσης, κοινωνικής προστασίας-αλληλεγγύης, παιδείας, πολιτισμού, αθλητισμού και αγροτικής ανάπτυξης-κτηνοτροφίας-αλιείας δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την προώθηση λειτουργικών ενότητων στις περιοχές επιρροής των κέντρων 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} οικιστικού επιπέδου (τα οποία αποτελούν και τις έδρες των νέων δήμων), ως ευρύτερες αυτοδιοικητικές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και συνεργασίας.

γ) Η διάρθρωση της ΠΔΕ σε καλλικράτειους δήμους, με την ενοποίηση γειτονικών καποδιστριακών δήμων, δεν διαφέρει στις περισσότερες περιπτώσεις από την προτεινόμενη, από τη μελέτη του ΠΠΧΣΑΑ, δημιουργία διοικητικών ενότητων διαδημοτικής συνεργασίας. Οι διαφορές που εντοπίζονται, είναι μικρές και οφείλονται είτε σε παλιά δεδομένα και εξαρτήσεις, οι οποίες τώρα έχουν αλλάξει, είτε στη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης, είτε στην επιρροή συγκεκριμένων αναπτυξιακών έργων, όπως για παράδειγμα η ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου, Ακτίου-Πρέβεζας, η προοπτική της Διαγωνίου κλπ. Ορισμένες διαφορές του ΠΠΧΣΑΑ με τις καλλικράτειες ενώσεις εντοπίζονται στους δήμους:

- Ακτίου-Βόνιτσας, στον οποίο εντάχθηκε ο καποδιστριακός δήμος Μεδεώνος.
- Θέρμου ο οποίος αποτελεί από μόνος του καλλικράτειο δήμο, καθώς δεν θεωρήθηκε τόσο σημαντικό κέντρο ώστε να αποτελέσει το κέντρο ενός μεγαλύτερου καλλικράτειου δήμου μαζί με τη Μακρίνεια και τον Πλάτανο, με δεδομένο ότι ο καποδιστριακός δήμος Πλατάνου αποτελεί γεωγραφική ενότητα της ορεινής Ναυπακτίας και η ένταξή του στον καλλικράτειο Δήμο Ναυπακτίας είναι σωστότερη ιστορικά, γεωγραφικά και χωροταξικά.
- Αιγιαλείας, στον οποίο εντάχθηκε ο καποδιστριακός δήμος Διακοπτού, ώστε να σχηματιστεί μια παραλιακή ενότητα, ενώ παράλληλα στον καλλικράτειο δήμο Καλαβρύτων εντάχθηκαν οι καποδιστριακοί δήμοι Αροανίας, και Παίων, δημιουργώντας μια σωστότερη ορεινή χωρική ενότητα.
- Πηνειού, στον οποίο εντάχθηκε ο καποδιστριακός δήμος Τραγανού, σχηματίζοντας μια ενότητα περιοχών που παρουσιάζουν κοινά φυσικογεωγραφικά χαρακτηριστικά, καθώς διατρέχονται όλοι από τον ποταμό Πηνειό και αποτελούν τη βασική πεδιάδα της Ηλείας.
- Πύργου, στον οποίο εντάχθηκε ο καποδιστριακός δήμος Ωλένης και Ανδρίτσαινας-Κρεστένων, στον οποίο εντάχθηκε ο καποδιστριακός δήμος Ανδρίτσαινας, λόγω της στενότερης καθημερινής συγκοινωνίας και επικοινωνίας των δύο περιοχών.

δ) Σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του Καλλικράτη και στους υπόλοιπους τομείς, υγεία, οικονομία, παιδείας, περιβάλλον, ενώ οι συγχωνεύσεις θεωρούνται αναγκαίες, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω του μεγάλου αριθμού των συγχωνεύσεων και της μεγέθυνσης των αποστάσεων εξυπηρέτησης των πολιτών, εμμέσως φαίνονται να αδυνατίζουν την πολυκεντρικότητα, προκαλώντας δυσλειτουργίες στους ίδιους τους φορείς και, έστω και προσωρινά, ακόμη μεγαλύτερες στην εξυπηρέτηση του πολίτη.

Οι παραπάνω αξιολογήσεις και διαπιστώσεις ως προς τον βαθμό εφαρμογής των στρατηγικών κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ για τη διοικητική ανασυγκρότηση της ΠΔΕ και τη δημιουργία βιώσιμων διοικητικών ενότητων αποτυπώνονται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

Θεματική ενότητα – πεδίο: 2.3.5: Διοικητική διάρθρωση

Α/α	Πεδίο–σημείο αξιολόγησης της εφαρμογής κατεύθυνσης(ων) ΠΠΧΣΑΑ	Βαθμός Αξιολόγησης σημαντικότητας – συνάφειας κατεύθυνσης	Βαθμόςαξιολόγησης εφαρμογής της κατεύθυνσης	Διαφορές-αποκλίσεις που προκύπτουν από νεότερα στοιχεία	Παρατηρήσεις / σημειώσεις / σχόλια ως προς την αξιολόγηση και τις ερμηνείες των αποκλίσεων από τις κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ
1.	Εκτατική διεύρυνση των ορίων της ΠΔΕ στο πλαίσιο των χωρικών μετασχηματισμών που θα προκύψουν από την επιρροή των μεγάλων έργων υποδομής και των πρόσθετων διαπεριφερειακών οδικών συνδέσεων με άλλες περιφέρειες, ως κεντροβαρική περιφέρεια – πύλη του δυτικού αναπτύγματος της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις χωροταξικές σχέσεις και εξαρτήσεις που έχει ή μπορεί να αναπτύξει παραπέρα με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα, με την οποία έχει ομοιογενή χωροταξικά χαρακτηριστικά.	3	1+	Αν και η ενίσχυση της αυτοδιοικητικής Περιφέρειας, συμβάλλει στην ανάδειξη των ΠΕ σε ολοκληρωμένες λειτουργικές ενότητες και προωθεί την συνεργασία και τη δικτύωση μεταξύ τους, δεν προωθήθηκε η ανάπτυξη χωροταξικών σχέσεων και εξαρτήσεων με άλλες περιφέρειες και κυρίως με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα.	Η ΠΔΕ δεν έχει ακόμα (λόγω των καθυστερήσεων κυρίως στην υλοποίηση των μεγάλων έργων και αξόνων) το ρόλο της κεντροβαρικής περιφέρειας – πύλης του δυτικού αναπτύγματος της χώρας, συνεπώς δεν έχει αναπτύξει τις αναμενόμενες σχέσεις και εξαρτήσεις με τις υπόλοιπες Περιφέρειες του Δυτικού αναπτύγματος της χώρας.
2.	Δημιουργία διοικητικών ενοτήτων διαδημοτικής συνεργασίας σε ενδονομαρχιακό επίπεδο, με προώθηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης σε εταιρική βάση στις λειτουργικές ανθρωπογεωγραφικές ενότητες της υπαίθρου, που σχηματίζονται στις περιοχές επιρροής ορισμένων κέντρων 3 ^{ου} οικιστικού επιπέδου, ως ευρύτερες διοικητικές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και συνεργασίας.	2+	3	Η ενίσχυση των νέων καλλικράτειων δήμων με αυξημένες αρμοδιότητες, σε σχέση με τους καποδιστριακούς, δημιουργεί ευνοϊκές προϋποθέσεις για την προώθηση λειτουργικών ενοτήτων στις περιοχές επιρροής των κέντρων 1 ^{ου} , 2 ^{ου} και 3 ^{ου} οικιστικού επιπέδου με βάση την ιεράρχηση του ΠΠΧΣΑΑ (τα οποία αποτελούν και τις έδρες των νέων καλλικράτειων δήμων), ως ευρύτερες διοικητικές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και συνεργασίας. Ωστόσο εντοπίζονται κάποιες μικρές διαφορές στη διάρθρωση των διοικητικών ενοτήτων, με τις προτάσεις της μελέτης του ΠΠΧΣΑΑ.	Οι διαφορές που εντοπίζονται οφείλονται στην ενσωμάτωση στα κριτήρια ενοποιήσεως, των προοπτικών των σχέσεων και εξαρτήσεων, που προκύπτουν από την ολοκλήρωση των προγραμματιζόμενων έργων και υποδομών. Επιπλέον, σε ορισμένους τομείς της διοίκησης, οι συγχωνεύσεις φορέων, τουλάχιστον προσωρινά, φαίνεται να αδυνατίζουν την πολυκεντρικότητα, προκαλώντας ορισμένες δυσλειτουργίες στους ίδιους τους φορείς και ακόμη μεγαλύτερες στην εξυπηρέτηση του πολίτη.

Χρησιμοποιούνται οι ακόλουθοι δείκτες:

Βαθμός σημαντικότητας της κατεύθυνσης και συνάφειας της με εθνικές / πολιτικές / προγράμματα της περιφέρειας: 1 (μικρή συνάφεια), 2 (μέτρια συνάφεια), 3 (μεγάλος – υψηλός βαθμός συνάφειας)

Βαθμός αξιολόγησης της εφαρμογής της κατεύθυνσης: 1 (μηδενικός - μικρός), 2 (μέτριος), 3 (ικανοποιητικός), 4 (υψηλός)

Προτεινόμενα μέτρα, ενέργειες και δράσεις – προοπτικές χωρικής ανάπτυξης

Οι στρατηγικές κατευθύνσεις του ΠΠΧΣΑΑ, προσβλέπουν στη διοικητική αναδιάρθρωση της ΠΔΕ με τον βαθμό εφαρμογής τους να αξιολογείται ότι κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, αλλά με προοπτικές υψηλότερων βαθμών εφαρμογής τους την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Συγκεκριμένα δεν έχει εφαρμοστεί (1+), η ειδική (όχι στρατηγική) κατεύθυνση του ΠΠΧΣΑΑ για επιθυμητή εκτατική διεύρυνση των ορίων της ΠΔΕ στο πλαίσιο των χωρικών μετασχηματισμών από την επιρροή των μεγάλων έργων υποδομής και των πρόσθετων διαπεριφερειακών οδικών συνδέσεων με άλλες περιφέρειες, και κυρίως η ανάπτυξη σχέσεων ειδικά με τη Δυτική Στερεά Ελλάδα. Με την προοπτική ότι τόσο η Ιόνια οδός, όσο και η Διαγώνιος μπορεί να ολοκληρωθούν την επόμενη προγραμματική περίοδο, εκτιμάται ότι προοπτικά θα επηρεάσουν θετικά την ανάπτυξη σχέσεων με τις γειτονικές περιφέρειες. Ο βαθμός υλοποίησης της κατεύθυνσης για δημιουργία διοικητικών ενοτήτων διαδημοτικής συνεργασίας σε ενδονομαρχιακό επίπεδο είναι ικανοποιητικός (3), λόγω, κυρίως, της νέας αρχιτεκτονικής της αυτοδιοίκησης (Καλλικράτης).

Επιπλέον, με την εφαρμογή του και στη διοίκηση των υπόλοιπων τομέων (υγεία, οικονομία, παιδεία) επιτεύχθηκε σημαντική εξέλιξη στην ενίσχυση των περιφερειακών κέντρων και τη δημιουργία λειτουργικών ενοτήτων. Επισημαίνεται ωστόσο, ότι στον τομέα της οικονομίας το αποτέλεσμα των υπερβολικών συγχωνεύσεων φορέων (ΔΟΥ) κρίνεται αρνητικά, καθώς επιδεινώνει την εξυπηρέτηση του πολίτη. Συμπληρωματικά, με τις μεγάλες συγχωνεύσεις αρκετές φορές δυσχεραίνεται και η λειτουργία του ίδιου του φορέα και η αποτελεσματικότητά του.

Με βάση τα προηγούμενα, αλλά και τις διαπιστώσεις της ανάλυσης της υπάρχουσας κατάστασης και των προοπτικών της θεωρούμε ότι οι ενέργειες, τα μέτρα, οι δράσεις και τα προγράμματα που προτείνονται κατά προτεραιότητα για την εφαρμογή των στρατηγικών κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ αυτής της θεματικής ενότητας είναι μεταξύ άλλων τα ακόλουθα :

1. Σε ό,τι αφορά την διοικητική διάρθρωση του εθνικού χώρου στις 13 αυτοδιοικητικές Περιφέρειες, θεωρείται απαραίτητο να υπάρξει ένα ικανό διάστημα, τουλάχιστον δύο τετραετιών, εφαρμογής της υπάρχουσας διάρθρωσης για να λειτουργήσει και μετά να κριθεί η αποτελεσματικότητά της.

Παρόλα ταύτα, για την άμβλυση των αντιθέσεων (ενδοπεριφερειακών και μη), θεωρείται απαραίτητη η ανάπτυξη σχέσεων και εξαρτήσεων της ΠΔΕ με τις όμορες περιφέρειες, ώστε να δημιουργηθούν ευρύτερες χωροταξικές/αναπτυξιακές ενότητες. Εξάλλου αποτελεί αναπτυξιακή προτεραιότητα και του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας η σμίκρυνση του εύρους των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και η προώθηση της Περιφέρειας ως ενιαίου οικονομικού και κοινωνικού χώρου (δημιουργία «Περιφερειακής Συνείδησης»).

2. Όσον αφορά στη διάρθρωση των καλλικράτειων Δήμων, εντοπίζονται περιπτώσεις στις οποίες θα έπρεπε τα όρια να είναι διαφορετικά, όπως το παράδειγμα του Δήμου Πατρέων, που δεν συμπεριλαμβάνει στα όριά του την ΒΙ.ΠΕ. Πατρών, ενώ χωροταξικά και λειτουργικά θα έπρεπε να την περιλαμβάνει. Σε γενικές γραμμές πάντως η νέα διάρθρωση κρίνεται θετικά, όπως και οι περισσότερες διαφοροποιήσεις με τις προτάσεις διαδημοτικών ενοτήτων του θεσμοθετημένου ΠΠΧΣΑΑ. Όπως επισημάνθηκε χρειάζεται χρόνος για να αξιολογηθεί στην πράξη η ορθότητα ή μη τόσο μικρών διαφοροποιήσεων, οι οποίες δεν επηρεάζουν την ουσία της συγκεκριμένης κατεύθυνσης του ΠΠΧΣΑΑ.

3. Προτείνεται, ωστόσο, η **προώθηση προγραμμάτων και δράσεων συνεργασίας και δικτύωσης των καλλικράτειων δήμων μεταξύ τους**, τόσο στο σύνολο της ΠΔΕ, όσο και εντός κάθε ΠΕ, στη βάση των προτεινόμενων πολυπολικών συστημάτων ανάπτυξης της περιφέρειας. Ειδικότερα στην Ηλεία, το πολυπολικό σύστημα ταυτίζεται με τα εδαφικά όρια της ΠΕ (δήμοι Πύργου, Ήλιδας, Αρχαίας Ολυμπίας, Πηνειού και Ζαχάρως), χαρακτηρίζεται από σύστημα οικισμών που κατανέμεται ισόρροπα σε πεδινές και ημιορεινές εκτάσεις. Στην Αιτ/νία, στο προτεινόμενο τρίπολο Αγρίνιο-Μεσολόγγι-Αστακός (δικτύωση μεταξύ των δήμων Αγρινίου - Ιεράς πόλης Μεσολογγίου – Ξηρομέρου) προτείνεται να συνδεθεί και το Θέρμο (δήμος Θέρμου), με σκοπό την έμμεση ενίσχυση του Δήμου αυτού που αποτελείται από ορεινές και ημιορεινές περιοχές και έχει μειονεκτική θέση από την αναπτυξιακή άποψη. Εξαιρεση αποτελεί ο καλλικράτειος δήμος Ναυπακτίας, με το κύριο αστικό κέντρο του να εκτιμάται ότι θα διευρύνει σημαντικά τις σχέσεις με το πολεοδομικό συγκρότημα της Πάτρας, με τη λειτουργία της ζεύξης Ρίου-Αντιρρίου αναπτύσσοντας περισσότερες σχέσεις με την ευρύτερη περιοχή της Πάτρας. Τέλος, το βόρειο τμήμα της Αιτ/νίας που αποτελεί την ενότητα του Αμβρακικού (δικτύωση των δήμων Αμφιλοχίας και Ακτίου-Βόνιτσας) προτείνεται να λειτουργήσει ως πολυπολικό σύστημα, σε σχέση και με τους αντίστοιχους οικισμούς και κέντρα της Περιφέρειας Ηπείρου (με τους δήμους Πρέβεζας και Άρτας), με αξιοποίηση των σημαντικών αναπτυξιακών δυνατοτήτων της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού.

4. Τέλος, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη την βελτίωση των σχέσεων της ΠΔΕ με τους πολίτες, τη διαφάνεια και την καλύτερη εξυπηρέτησή τους από τους δημόσιους φορείς προτείνεται η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας με δράσεις όπως στοχοθεσία, επάρκεια οργανωτικής υποδομής, εξοπλισμός (πληροφορικά

συστήματα για βελτίωση διοικητικής ικανότητας), πολιτική προστασία και αξιοποίηση Εθνικών Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων (προτάσεις που έχουν γίνει και μέσω του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας).

Ανάγκη αναθεώρησης – εξειδίκευσης ΠΠΧΣΑΑ

Από τις παραπάνω διαπιστώσεις και εκτιμήσεις προκύπτει ότι δεν απαιτείται ουσιαστική αναθεώρηση των στρατηγικών κατευθύνσεων του ΠΠΧΣΑΑ αυτής της θεματικής ενότητας, αλλά μόνο συμπληρωματικές αναφορές και χωρικές εξειδικεύσεις σε τοπικές συνεργασίες μεταξύ ομάδων καλλικράτειων δήμων, σε ζητήματα που αποτελούν κοινά προβλήματα και δυνατότητες/προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης.

Προοπτικές για την αειφορική ανάπτυξη της ΠΔΕ

Οι προοπτικές για την αειφορική ανάπτυξη της ΠΔΕ στον τομέα της διοικητικής της διάρθρωσης είναι:

- η πραγματική λειτουργία των βιώσιμων αυτοδιοικητικών και αναπτυξιακών ενότητων των νέων δήμων σε κάθε ΠΕ, που με τις πρόσθετες αρμοδιότητες που τους έχουν αποδοθεί, θα μπορούν να χειρίζονται ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά θέματα περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, αλλά και να συνάπτουν σχέσεις και συνεργασίες ενδοπεριφερειακές και με δήμους όμορων περιφερειών.
- η δικτύωση των σημαντικών κέντρων με αντίστοιχα ευρωπαϊκά κέντρα, για την καλύτερη συνεργασία και εφαρμογή ευρωπαϊκών πολιτικών για την αειφορική ανάπτυξη.
- η στήριξη της ανάπτυξης της υπαίθρου και των απομονωμένων ορεινών περιοχών, στο επίπεδο της χωρικής ενότητας, μέσω της εταιρικής σχέσης πόλης-υπαίθρου και η άμβλυση των ανισοτήτων με την ενίσχυση της πολυκεντρικότητας εντός των ΠΕ.